

magyarázza, hogy szellemi forradalmat idéz elő Izraelben. Semmi nyoma annak, hogy akár József, akár Mária, akár a testvérei, rokonai hatottak volna rá, s forradalmasították volna őt. Názáretben így vélekednek róla: "Honnan veszi ez ezt, miféle bölcsesség ez, amely neki adatott, és miféle csodák ezek, amelyek keze nyomán támadnak? Nem az ács ez? Mária fia, Jakab, József, Júdás és Simon testvére? Nem itt élnek-e közöttünk húgai is? És megbotránkoztak benne" (Mk 6,2-3).

Mi a magyarázat? Tudjuk, hogy Názáretbe hazalátogatva a zsinagógában olvasásra jelentkezik, és ott olvassa Izajás tekercsét. Meg tudja keresni azt a helyet, amelyet kiválaszt magának, és kiválaszt önmagáról: Az Úr elküldött engem..., s amikor összecsavarja a tekercsét: Ma tejesedett be ez az írás a fületek hallatára. Engem küldött az Úr hozzátok! - érthették belőle a názáretiek. A lyukat alighanem az tölti be, hogy ez az ács olvasta a zsidó nemzeti irodalmat. Az egyetemen Thienemann Tivadar könyvéből (Irodalomtörténeti alapfogalmak), melyet ő is harminc évesen írt meg, azt tanultam, hogy irodalmi élet nincs csak szöveg, szerző és olvasó hármásától. A nemzeti irodalom egy olvasója életet és szellemi forradalmat csinált Izraelben. Forradalmával nemzetek feletti rangra emelte Izrael nemzeti irodalmát. Kétezer esztendő után sincs - minden nyelvre lefordítva - olvasottabb szerző nála a világon

A názáreti olvasó megérti a Törvény és Próféták című nemzeti irodalom alapeszméjét: Elohim, Adonáj, Jahve - maga az Isten menti meg az ő nemzetét. A názáreti olvasó, miközben húsz évig faragta apja műhelyében, később a magáéban, az ekéket, a jármokat, arról gondolkodott, hogy Isten tolmácsot támaszt magának: Ábrahámtól, Mózesztől kezdve Izajáson és Jeremiáson keresztül az élő történelem jelenéig, mert csak e tolmácsokon keresztül képes megmenteni népét, Izraelt. Az ács arra gondolt, hogy Isten tolmácsa lesz. De csak magába forgatta ezt tolmács szerepet. Beszélni, nem beszélt róla; akik ekét, jármot rendeltek nála, ebből semmit sem vettek észre. Különben aligha akarták volna az egyszeriben magát tolmácsnak feltoló ácsot letaszítani a falu szélén a hegyről. A názáreti olvasó a maga jelenében olvasott. A Római Birodalom Szíria provinciájának egy jelentéktelen, eldugott zugában. Tudott napjainak véres lázadásairól, ötezer zsidó keresztre feszítéséről. Beszámol róla Josephus Flavius is. S egy napon bezárja műhelyét, s útnak indul a vissza nem térés szándékával. Eleget várt. De mért indul a Jordán felé?

Hova indulhatott volna még? Mehetett volna Jeruzsálem, Qumrán, s a szikáriusok földalatti és meg nem nevezhető központja felé is. Jeruzsálembe nem ment: ott a "főpapokkal, írástudókkal, vénekkel" találkozhatott volna, akiknek életelvük volt, hogy a mindenkori Pilátussal, akárhonnan jött is, meg kell egyezni. Jézus csak Mennyei Atyjával akart közös nevezőre kerülni. Qumránba szintén nem ment. Ott a bosszúálló Isten bosszújától várták a gonosz főpap megsemmisítését, s Jézus tudta, hogy Isten nem foglalkozik bosszúállással. A

szikáriusok, a görbe kardúak földalatti központját sem kereste fel, mert ott a görbe kard mérszárolni tudásától várták Izrael szebb jövőjét, s Jézus jól tudta, hogy Istennek nincsen sem görbe, sem egyenes kardja. Azért indult el Názáretből, mert kielmélkedte már, hogyan tudja Isten megmenteni nemzetét.

A Jordán felé vette útját, ahol János a gondolkodás átalakításáról beszélt. A tesuvah-ról, amely hazatérést jelent: Izraelhoz is, az Istenhez is. Ennek a népnek a szótárában a haza meg Isten egyet jelentett, Izrael az ő népe volt. A Jordán felé vette útját, mert János arról beszélt, hogy akinek két köntöse van, az egyiket adja annak, akinek nincs, s az ennivalójával hasonlóan cselekedjék. Korának politikai, szellemi irányzataiból ez az anyai ágon unokabáty, ez állt ahhoz, amit a megmentés útjának gondolt, a legközelebb. Őt kereste meg. S belemerült nála a Jordán vízébe. Mossa meg őt is a Jordán vize, mossa meg őt is az önzés minden szennyétől.

S amikor kijött a vízből, hangot hallott: Te vagy az én szeretett fiam, benned telik kedvem. Jelenthette ez a hang Jézus számára azt is, hogy jól választott, amikor a Jordán felé vette útját. De ennél sokkal többet is: Azt is, hogy a názáreti olvasó megértette az Istent. Azt, hogy mit akar. Azt, hogy Jézus megtalálta a megmentés útját.

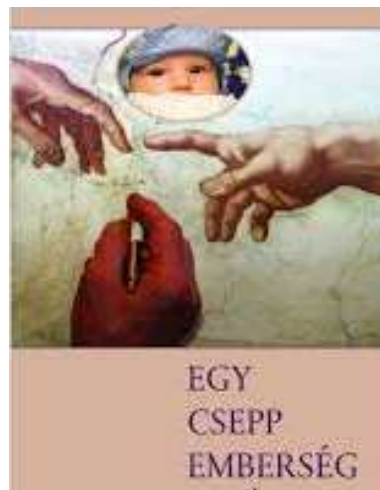
INCZÉDY PÉTER

EGY CSEPP EMBERSÉG...

Talán sokan emlékeznek még erre a címre, ami a Magyar Rádió - akkor még Kosuth néven, ma MR-1-en - sugárzott különböző ismert hazai személyiségeket megszólítva a sorozatban, majd az elhangzottakat könyv alakban is megjelentette. Levelet írtam a műsor szerkesztőjének abban a reményben, hogy Gyurka bácsinak is jut majd egy oldal az „Egy csepp emberség” című könyvben.

Ha már egy lélegzetnyi riportidőt nem szenteltek akkor neki.

Íme a levél, megszólítás nélkül másolom ide: Először csak felfigyeltem erre a műsorra, később megszerettem. Megszerettem, mert egy lélegzetnyi időre megállásra késztetett. A műsorban megszólalóknak ars poeticáját hallottam ki, a megidézett mesterek mondataiban. A megszólalók legtöbbször már elhunyt gondolkodók napjainknak szóló üzenetét tolmácsolták. Magam most szaktánéknak egy kicsit ezzel a gyakorlattal, mert egy köztünk

EGY
CSEPP
EMBERSÉG

élő személy tanításának egyik pillérét szeretném itt elmondani.

Egy köztünk élő emberét, aki nem politikus, nem tagja a Tudományos Akadémiának és más világi, vagy egyházi felekezetnek kitüntető címét sem viseli. Ő maga piarista tanárnak tartja magát, aki hitbéli elkötelezettségével járja az evangéliumi utat. Bizonyára sokak előtt nem ismeretlen neve sem; Bulányi György páteré, aki életével hitelesítette s hitelesíti ma is szavait, mondhatnám úgy is, hogy az ige hirdetését. Tőle hallottam ezt az akár nyelvújításként is jegyezhető szót: a kapzsi ellentétékeként megalkotott „adzsi”-t. Sokan vagyunk, mert magamat sem vonhatom ki ebből a többes számból, akiket olykor a többet birtoklás vágya vezet, de szerencsére még sokan vannak, akiknél az adás előbbre való. Ők azok, akik a kapni valamit, az adni valamit-tel gondolják ellensúlyozni.

Legyen az megfogható, elfogyasztható anyagi, vagy a lélek épülését szolgáló szellemi adomány. Számomra ezért a kapzsi mellett, az önzetlen adakozás igényét kifejező „adzsi” nyelvújító szó üzenete is lehet egy megállója az Egy csepp emberségnek. Már csupán csak a hegeli dialektika jegyében is.

A szerkesztő nem vállalkozott e szöveg közlésére a könyvben. Legyen hát itt ez is egy darabja emlékezésünknek.

MESE-SAROK

DOMBI ZSUZSA

A HARAMIÁK

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény özvegyasszony. Volt neki három haszontalan, lusta fia. Annyira lusták voltak, hogy naphosszat csak heverésztek az árnyékban, semmit meg nem mozdítottak volna. Szegény anyjuk dolgozott rájuk. Hamarosan elment az örök hazába, mert tönkretette a búslakodás. Azon búslakodott, hogy neki ilyen naplopó fiai vannak.

A fiúk megsiratták, eltemették.

A lustaságukon mit sem változtatott anyjuk halála. Továbbra is tunyán nyúltak el a nagy fa alatt, az udvarban. Így ment ez két álló napig. Harmadik napon bekiabál a konyhába a legidősebb:

- Édesanyám, ehetnék!

A másik kettő rádupláz:

- Mi is!

Csend. Senki nem válaszolt. A legkisebb gondolkodott cseppet... (soha még nem tett ilyet) de mivel nagyon fárasztó volt, hamar abbahagyta.

A középső fiú is gondolkodott, és rájött:

- Anyánk nincs már velünk. Nem tud nekünk ételt hozni.

- Mi lesz most? – kérdezte a legkisebb

- Magunknak kell elkészítenünk – válaszolt a bátyja.

De mozdulni senki nem mozdult. Várták mindhárman, hátha a másik kettő majd hoz nekik ennivalót. Eltelt még egy nap étlen, szomjan. Akkor már annyira éhesek voltak, hogy bevonultak az éléskamrába, és mindent felfaltak, amit ott találtak. Utána ott folytatták, ahol előtte abbahagyták, a fa alatt.

Ismét eltelt három nap, s megint bementek a kamrában, de persze ott már semmit nem találtak.

- El kell mennünk dolgozni – jelentette ki a legidősebb.

- Az, borzasztó lenne – mondta egyszerre a másik kettő.

- Inkább csapjunk fel haramiának – indítványozta a középső.

Ezt mind a hárman nagyon jó ötletnek tartották.

- Akkor nem kell dolgoznunk? Mert ha arra gondolok, hogy ásnom, vagy kapálnom kell, kiver a hideg veríték – mondta a legkisebb.

- Nyugodj meg, a haramiák soha nem dolgoznak – válaszolt a bátyja - de nem ám, csak esznek, isznak, mulatoznak.

- Akkor jó. Kezdhetjük.

- A haramiák nem otthon esznek, isznak, mulatoznak, hanem van egy titkos tanyájuk. Ott őrzik a kincseiket – oktatta tovább a testvére – azt a helyet csak ők ismerik, senki nem tudja, hol van.

- Nekünk is kell egy titkos tanya – mondták egyszerre.

Volt egy mély pince a szőlőjükben, úgy döntöttek az lesz a titkos bújóhely. Hiába kutattak, kerestek, egy fia kincset sem találtak.

- Nem baj, legalább nem kell őrizni – állapította meg a legkisebb.